



समिती दर्शन

जुलै - ऑगस्ट २०२२

विद्यार्थी साहाय्यक समिती : दूरध्वनी : ०२०-२५४३३६३१, मोबाइल : ९४०८४५४५३०
ईमेल : info@samiti.org, वेबसाईट : www.samiti.org

समितीविषयी...

ग्रामीण भागातील हजारा विद्यार्थ्यांच्या जीवनात परिवर्तन घडविणारी संस्था आणि युवा परिवर्तनाचे केंद्र म्हणून विद्यार्थी साहाय्यक समितीच्या कामाकडे पाहावे लागेल. गुणवत्ता आहे, परंतु पैशांआवाची शहरात येऊन उच्चशिक्षण घेता येत नाही, अशा विद्यार्थ्यांसाठी पुण्यात अतिशय माफक दरात राहण्याची आणि जेवणाची सोय उपलब्ध करून द्यावी, या हेतूने डॉ. अच्युतराव आपटे, स्वातंत्र्यसेनानी हरिभाऊ फाटक, सुमित्राताई केरकर आर्द्दीनी सन १९५५ मध्ये समितीची स्थापना केली. पाच विद्यार्थ्यांची वेळेगळ्या घरी वाराने जेवणाची सोय करण्यापासून कामाला सुरवात झाली. आज समितीची पुण्यात पाच वसंतिगृह आहे. त्यात ७५० विद्यार्थी- विद्यार्थिनींची निवास- भोजनाची व्यवस्था तर आहेच, शिवाय त्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी विविध उपक्रम राबविले जात आहेत. स्वच्छता, समता आणि श्रमप्रतिष्ठा या त्रिसूत्रीवर समितीचे काम चालते.

समितीच्या कार्याची पुणे जिल्ह्याबाहेर पायाभरणी

अहमदनगरमध्ये कल्याणराव जाधव वसतिगृहाचे भूमिपूजन



ग्रामीण भागातील गरीब, गरजू, गुणवंत प्रियार्थीच्या सर्वांगिण विकासाचा वसा घेतलेल्या विद्यार्थी साहाय्यक समितीने पुण्याबाहेर आपल्या कार्याची मुहूर्मेढ रोवली. अहमदनगर येथे उभारण्यात येणाऱ्या मुलांसाठीच्या वसतिगृहाचे भूमिपूजन ता. १४ ऑगस्ट रोजी दुर्बिस्थित प्रसिद्ध उद्योजक विनोद जाधव यांच्या हस्ते झाले. विद्यार्थीप्रिय पर्यवेक्षक रमाकांत तांबोळी यांनी अहमदनगरमध्ये वसतिगृह उभारण्याचे पाहिलेले स्वप्न त्यांच्या पश्चात त्यांच्या माजी विद्यार्थीच्या प्रयत्नाने प्रत्यक्षात येणार आहे.

रिमझिंग पावसात, अतिशय आल्हाददायक वातावरणात झालेल्या या कार्यक्रमाला ग्रेनडा देशाच्या दुर्बिलील राजदूत रोज- अऱ्ह बॅंजामिन आवर्जून उपस्थित होत्या. या शिवाय स्नेहालय संस्थेचे प्रमुख गिरीश कुलकर्णी, समितीचे विश्वस्त भाऊसाहेब जाधव, तुषार रंजनकर, नगरसेवक सचिन जाधव, मुख्य कार्यकारी अधिकारी चंद्रकांत कुलकर्णी, समितीचे कार्यकर्ते, माजी विद्यार्थी उपस्थित होते.

विनोद जाधव यांच्या आर्थिक मदतीतून हे वसतिगृह



बांधण्यात येणार आहे. हे वसतिगृह म्हणजे केवळ इमारत उभी न राहता, वसतिगृहाचे एक आदर्श मॉडेल तयार ठावे, अशी त्यांची इच्छा आहे. त्यासाठीच या वसतिगृहाच्या स्थापत्यरचनेचे काम आंतरराष्ट्रीय कीर्तीचे आर्किटेक्ट दीपक घुरी यांच्याकडे सोपविले आहे. स्थानिक साहित्य, साधनसामुद्दी आणि स्थानिक कौशल्य वापरून हे काम केले जाणार आहे. भरपूर सूर्योंप्रकाश, खेळी ठवा आणि अभ्यासासाठी योग्य वातावरण अशी वैशिष्ट्ये असणाऱ्या या इमारतीच्या रचनेचे सादरीकरण यावेळी घुरारी यांनी केले. वसतिगृह उभारणीच्या कामात स्नेहालय परिवारातील सर्व कार्यकर्ते हातभार लावतील, अशी ग्वाही देत गिरीश कुलकर्णी यांनी कुटुंबांकडून १ लाख रुपये मदत जाहीर केली व ५ लाख रुपये जमा करून देण्याचे आश्वासन दिले. याशिवाय समितीचा दुर्बिस्थित माजी विद्यार्थी विजय कदम यांनीही १ लाख रुपयांची मदत जाहीर केली.

समितीच्या माजी विद्यार्थीचे संघटन, एकोपा आणि कार्यपद्धतीचे कौतुक यावेळी सर्व वक्त्यांनी केले. समितीचे

“ विद्यार्थी साहाय्यक समितीने पुण्याबाहेर पाऊल टाकले आहे. समितीच्या सामाजिक कामासाठी विनोद जाधव यांच्यासारख्या दानशूरांचे आर्थिक पाठळ लाभत आहे. आता प्रत्येक जिल्ह्यात एक वसतिगृह उभारण्यासाठी प्रयत्न समितीने करावा.

- भाऊसाहेब जाधव, समितीचे विश्वस्त,

कार्याधीक्ष, मराठवाडा मित्रमंडळ

“ स्थापत्यकलेचा उत्कृष्ट नमुना असलेल्या अनेक इमारती संबंधित शहराची ओळख आहेत. मात्र आता एकाच पद्धतीने इमारती बांधल्या जात असल्याने सर्व शहरे, गवे सारखीच दिसू लागली आहे. कल्याणराव जाधव वसतिगृहाची इमारत मात्र या परिसराला वेळी ओळख देईल.

- दीपक घुरी,

वास्तुरचनाकार

कार्यकारी विश्वस्त तुकाराम गायकवाड यांनी प्रास्ताविक केले. समितीचे नगरमधील माजी विद्यार्थी नंदकुमार देशपांडे यांनी मनोगत व्यक्त केले. रव॑द्व देशपांडे यांनी आभार मानले.

“ गरीब मुलांसाठी वसतिगृह उभारण्याची वडिलांची इच्छा होती. या वसतिगृहाच्या रूपाने त्यांची इच्छा पूर्ण करण्याचा प्रयत्न आहे. गरीब मुलांच्या जीवनात बदल शिक्षणपुढेच घडू शकतो, म्हणून या क्षेत्रात सामाजिक काम करण्याचा निर्णय घेतला. वैयक्तिक मदत करण्याएवजी आपल्या कामाचा पुढील अनेक पिढ्यांनाही कसा उपयोग होईल, याचा विचार केला.

- विनोद जाधव, उद्योजक, दुबई

“ गेली १८ वर्षी मी शिक्षण क्षेत्रात काम करत आहे. तो माझा ध्यास आहे. त्या प्रेमापेटीची मी या कार्यक्रमाला उपस्थित राहिले. सगळ्यांना समान संधी कठीच मिळत नाही, काहीही मार्गदर्शनाची गरज असते. विद्यार्थीमध्ये गुणवत्ता, कौशल्य असते, फक्त त्यांना पाठबळाची गरज असते. त्यांना प्रोत्साहन देऊन त्यांचे जीवन घडविण्याचे काम समिती करत आहे.

- रोज- अऱ्ह बॅंजामिन, ग्रेनडा प्रांत राजदूत, दुबई

सूबेसंचालन सुनीता डिंजाड यांनी केले. या कार्यक्रमाचे अतिशय नेटके नियोजन समितीच्या नगरमधील माजी विद्यार्थीनी केले होते.

भोजनालयाने अनुभवला गिंडी सरांचा जिव्हाळा

भोजनालय आणि वसंतराव गिंडी सर हे अतूट नाते समितीच्या अनेक विद्यार्थीनी आणि कार्यकर्त्यांनी अनेक वर्ष अनुभवले आहे. समितीचे संस्थापक अच्युतराव आपटे यांच्या सांगण्यावरून सन १९६६ पासून गिंडी यांनी भोजनालयाची जबाबदारी सांभाळली. कोणत्याही पदाची अपेक्षा न ठेवता नियोजकपणे त्यांनी काम केले. अनेकदा पहाटे मुलांबोरबर भाजी खरेदीसाठी टॅपेतून जात. भोजनालयासाठीच्या खरेदीला त्यांनी शिस्त लावली.

विद्यार्थीवर त्यांचे अतिशय प्रेम होते. जेवणात गोड पदार्थ असेल तेव्हा तो मुलांनी जास्तीत जास्त खावा, यासाठी ते स्पर्धा लावत. त्यांनी समितीच्या कामात दिलेल्या योगदानाबद्दल वृत्तज्ञता व्यक्त करण्यासाठी आपटे वसतिगृहातील भोजनालयात वसंतराव गिंडी यांचे नाव देण्यात आले. या नामकरण कार्यक्रमासाठी १०२ वर्षीं गिंडी सर ५ ऑगस्ट रोजी समितीत आले, तेव्हा भोजनालयात प्रवेश करताच त्यांचा चैहा उजळला. अनेक माजी विद्यार्थीशी त्यांनी संवाद साधला. त्यांच्या उपस्थितीमुळे समितीतील पूर्वीचा दिवस पुन्हा अनुभवला,



अशी भावना अनेकांनी यावेळी व्यक्त केली. अनेक विद्यार्थीसह स्वतः गिंडी सरांनी आठवणीना उजाळा दिला. गिंडी सरांचे कुटुंबीय यावेळी उपस्थित होते. या वयातही सर समितीच्या आठवणीत कर्से रमतात, हे

आठवणीचे पान

देणगीचा इ.एम.आय.

अपणा बापट- घोडके

विद्यार्थी साहाय्यक समिताला नियमितपणे देणगी देणारे अनेक जण आहेत. प्रसंगानुरुप, आपल्या कुटुंबीनुसार प्रत्येक जण देणगी देत असतो. पण एक व्यक्ती अशी आहे, जी इ.एम.आय. भरावा, त्याप्रमाणे दर महिन्याला १०० रुपये देणगी देते.

माधवी टेमगिरे असे त्यांचे नाव. स्थापत्य अभियंता असलेल्या माधवीताई शास्त्रपूरजी पालनजी अऱ्ह कंपनीमध्ये गेल्या १६ वर्षांपासून उपव्यवस्थापक पदावर कायरित आहेत. त्यांचे पती विनायक टेमगिरे हे समितीचे माजी विद्यार्थी. त्यांच्याबोरेबर त्या पहिल्यांदा समिती पाहायला आल्या. विद्यार्थीच्या सर्वांगिण विकासासाठी अतिशय नियोजनबद्द घटावीने, शिस्तीत चालणारे समितीचे काम पाहून त्या खुपच प्रभावित झाल्या. सामाजिक कार्याची त्यांना आवड आहे, पण मनात असूनही एकरकमी देणगी देणे बरेचदा शक्य होत नाही. त्यामुळे कर्जाचा इ.एम.आय. भरावासाठी आपण ज्याप्रमाणे दर महिन्याला पैसे बाजूला ठेवतो, तसेच सामाजिक कार्यासाठी ठेवले तर..., असा विचार करून त्यांनी दरम्हा १०० रुपये देणगी विद्यार्थी साहाय्यक समितीला देणास सुरवात केली. गेली पाच वर्ष नियमितपणे दरम्हा त्या हा देणगीचा इ.एम.आय. समितीकडे जमा करतात.

विद्यार्थी कद्मा
माझी समिती माझे कुटुंब


समिती म्हणजे कल्पवक्ष, समिती एक आधारवड, समिती म्हणजे मायबाप, समिती म्हणजे सर्व काही... खेडेगावातून येणाऱ्या गरीब कुटुंबातील मुला-मुलींची नुसती राहायची सोय न करता त्यांचा सर्वांगीन विकास करून उज्बल भविष्य घडवणारी आपली विद्यार्थी साहाय्यक समिती.

पुणे जिल्ह्यातील दोंड तालुक्यातील खामगाव या खेड्यातील आर्थिक दुर्बल कुटुंबातील मी शिक्षणासाठी पुण्यात आले. निवास- भोजनासाठी समितीच्या वसतिगृहात प्रवेश मिळाला. समितीतील पाच वर्षांचे वास्तव्य माझ्या आयुष्याला कलाटणी देणारे ठरले आहे. या पाच वर्षांत समितीने मला माझीच नवीन ओळख करून दिली.

सन २०१७ मध्ये मला समितीच्या वसतिगृहात प्रवेश मिळाला. जेव्हा मी राहायला आले तेव्हा मला संगव्यांत जास्त आश्वर्य एका गोलीचे वाटले. ते म्हणजे वसतिगृहाच्या एकाही खोलीला कुलूप नव्हते आणि यातूनच लक्षात आला, मुलींचा एकमेकीवर असलेला विश्वास आणि त्यांचे एकजुटीने राहणे. समितीमधील मुलींचे प्रेमल म्हणून बोलणे, मोठ्या मुलींची गप्पा मारून त्यांना समजून घेणे, हे सगळे मनात घर करून राहिले.

पर्यवेक्षिका ताई म्हणजे मुलींची चांगली मैत्रीचा. मुली अपल्या अडचणी मोकळेपणाने ताईना सांगतात, त्याही त्यावर लगेच उपाय सांगतात. माझ्यासाठी तर पर्यवेक्षक ताई म्हणजे एक गुरु, मैत्री. त्यांच्यामुळे घराची उणीव कथीच भासली नाही. समितीमध्ये दिवसाती सुरुवात होते योगासनांनी. ही योगासने आरोग्याची काळजी घ्यायला शिकवातात. कमवा- शिका योजना स्वतः पैसे कमवून स्वावरंतीं होण्याचा अनुभव देते. रोजचे चार तास काम जबाबदारीची जाणीव करून देते. समितीत होणारे कार्यक्रम आत्मविश्वास वाढवतात व नवीन वाटचाल करण्यासाठी प्रेरणा देतात. दर महिन्याला कारावी लागणारी पालक भेट, घरी जाऊन आल्याचा आनंद देते. समितीच्या कार्यकर्त्यांशी संवाद हा तर एक वेगालाच आनंद असतो.

समितीतील प्रत्येक गोष्ट खूप काही शिकवते. आज मी जी काही घडले आहे, त्याचे श्रेय समितीत माझ्यावर झालेल्या संस्कारांना आहे. याबाबतीत मी समितीची कायम झणी राहीन. समितीतून परतीचा प्रवास जवळ आला असला तरी समितीशी जोडलेले नारे, समितीने दिलेला आत्मविश्वास, इच्छाशक्ती, समितीने केलेले संस्कार या सर्व गोर्धेंची खूप मोठी शिंदोरी आयुष्यभर सोबत राहील.

- वैष्णवी सुनील उबाले,

एम. एस्सी. नवरोसजी वाडिया कॉलेज, पुणे

उमंग

धेईन मी झेप आकाशी
नाही हटणार मी माझ्या धैर्याशी
येईल किती वारे वाढल
माझ्या या वाटेशी
पंख जरी छाटले माझे
नाही छाटू शकणार कोणी
उमंग माझी



पुन्हा उठेन, पुन्हा लढेन
पुन्हा उडेन मी आकाशी
नाही हटणार मी माझ्या धैर्याशी
स्वप्न जरी मोठे असले
जिद्द माझी काही कमी नाही
नाही हटणार, नाही रडणार
लडणार मी माझ्या स्वतःशी
जरी मी हरले, जरी मी रडले
सांभालणार मी स्वतःला
टोचला जरी काटा पायाला
काढून टाकणार त्याला
जरी पसर असला काट्यांचा
सोडणार नाही मी माझ्या वाटेला
खचले जरी मी स्वतःशी
नाही हटणार मी माझ्या धैर्याशी
धेईन मी झेप आकाशी
नाही हटणार मी माझ्या धैर्याशी..!

- जमुना सोळंके

शिंपल्यातील मोती

समितीच्या वास्तव्यात स्वत्वाची जाणीव

मी स्नेहा फडके, पूर्वश्रीमती कु. जयश्री गोडबोले. सोलापूर जिल्ह्यातील मोहोळ हे माझं गाव. अकरावी एस.एस.सी.मध्ये ७५ टक्के गुण मिळवून मी तालुक्यात पहिली आले होते. माझा मोठा भाऊ हेंमंत गोडबोले माझ्याआधी दोन वर्ष पुण्यात पुणे विद्यार्थी गृहात राहून एस. पी. कॉलेजमध्ये बी.एस्सी. करत आला. मी एसएसी उत्तीर्ण झाल्यानंतर त्याने पुण्यात मुलींसाठी वसतिगृहात राहणे स्वजनवत्तव वाटत होते. आमच्या रेक्टर पाटकरताईना मी मला पार्ट टाइम काम करण्याची गरज असल्याचे सांगितले होते. त्यानंतर मला समितीची माहिती मिळाली. त्याने मला देण्यात आली विद्यार्थी गृहात राहून एस. पी. कॉलेजमध्ये बी.एस्सी. करत होता. मी एसएसी उत्तीर्ण झाल्यानंतर त्याने पुण्यात मुलींसाठी वसतिगृहात आहे का, याचा शोध घेतला, तेव्हा त्याला विद्यार्थी साहाय्यक समितीची माहिती मिळाली. त्याने मला समितीत आली.

मला गरवारे कॉलेज ऑफ कॉर्मसमध्ये प्रवेश मिळाला. मला स्कॉलरशिप मिळत होती, त्यामधून समितीचा खर्च वळता करून उरलेले पैसे मला देण्याचे कॉलेजने मान्य केले होते. मी १९७४ ते १९७८ अशी ४ वर्ष समितीत राहत होते.

पहिले वर्ष इंग्रजी माध्यमाशी जुळवून



घेण्यात, मैत्रींशी ओळख होण्यात गेले. खेड्यातून, शेणामातीच्या घरातून समितीच्या चकावक वसतिगृहात राहणे स्वजनवत्तव वाटत होते. आमच्या रेक्टर पाटकरताईना मी मला पार्ट टाइम काम करण्याची गरज असल्याचे सांगितले होते. त्यानंतर मला समितीच्या कार्यालयात 'मैत्रीच्या पलीकडे' या षण्मासिकासाठी दुपारी ४ ते ७ असे काम मिळाले. त्या कामाचा मला नुसता आर्थिकच नाही तर अनुभवाचाही खूप उपयोग झाला. त्यावेळी अच्युतराव आपटे, राजभाऊ पटवर्धन, कमलताई पाठ्य, शंताताई मालेगावकर, बा. रं. देशपांडे, यादवराव कुलकर्णी यांच्यासमवेत

काम करण्याची संधी मिळाली.

मासिकाच्या कामानिमित्त मला पुण्यातील विविध ठिकाणी पाठवत. कसे जायचे, कसे बोलायचे, याचे मार्गदर्शन करत. त्यामुळे बरेच पुणे माहीत झाले. कॉलेजमध्ये जे पुस्तकातून शिकत होते, उदा. business correspondence, filing, communication skills याचा मला प्रत्यक्ष अनुभव या पार्ट टाइम कामात मिळत होता. त्याचा मला पुढील आयुष्यातही खूप उपयोग झाला. त्या मासिकात लेख लिहिण्यासाठी मला त्यावेळ्या संपादिका कमलताई पाठ्य यांनी प्रत्सान दिले.

'चार तास काम' या योजनेअंतर्गत मी समितीमध्ये शिवणकाम करत असे. कॉलेजच्या तिसऱ्याची वर्षी मी 'भारतीय अर्थव्यवस्थेचे पुनरुज्जीवन' या अर्थात्मीय निंंद्य स्पृहेत भाग घेतला आणि मला पारितोषिक मिळाले. ते घेण्यासाठी सांगितले होते. घेण्यासाठी आयुष्यात पहिल्यांदा मुंबईला गेले. विशेष म्हणजे माझ्या पालक म्हणून शांताताई

मालेगावकर त्या कार्यक्रमाला उपस्थित होत्या!

त्यानंतर 'ग्रामीण विद्यार्थ्याच्या समस्या' या दूरदर्शनवरील युवादर्शन कार्यक्रमामध्ये ६ जणांच्या गटात मला सहभागी होता आले. तेथून आल्यावर निर्मलाताई पुरंदरे यांनी मुलींच्या वसतिगृहात माझे जाहीर कौतुक केले.

समितीच्या या चार वर्षांच्या वास्तव्यात मी खूप बदलले. स्वत्वाची जाणीव झाली. आम्बविश्वास वाढला. कॉलेजच्या तिसऱ्याचा वर्षीत असतानाच बँकांच्या परीक्षा द्यायला सुरवात केली. शेवटचे वर्ष पूर्ण होण्याआधीच मी बँक ऑफ महाराष्ट्रामध्ये रुजू झाले..! निवृतीनंतर आता कृतज्ञाता म्हणून समितीमध्ये कार्यकर्ता म्हणून काम करते. इथे काम करताना खूप ऊर्जा मिळते, मगे वळून बघताना खूप समाधान वाटते.

- स्नेहा फडके, माजी विद्यार्थिनी

स्वातंत्र्यदिनी मिळाला निरोगी आरोग्याचा मंत्र

झेंडावंदन कार्यक्रमात डॉ. जगन्नाथ दीक्षित यांचे विद्यार्थ्याना मार्गदर्शन

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव सजरा होता असताना विद्यार्थी साहाय्यक समितीतील विद्यार्थ्याना निरोगी आरोग्याचा मंत्र डॉ. जगन्नाथ दीक्षित यांनी दिला. ता. १५ ऑगस्ट रोजी समितीच्या डॉ. आपटे वसतिगृहाच्या प्रांगणात डॉ. दीक्षित यांच्या हस्ते झेंडावंदन झाले. सर्व विद्यार्थ्यानी एनसीसी कॅडेट भागवत कोकाटे यांच्या सूत्रसंचलनाखाली धवजाला मानवंदना दिली. श्रीकांत जायभाये, ओमकार भोसले, सुप्रिया गायकवाड, मालन जगताप, आर्या देशमुख, यायाची साळुंखे यांनी राष्ट्रीयता सादृक केले. यावेळी समितीचे विश्वस्त, कार्यकर्ते यांच्या सूत्रसंचलनाखाली धवजाला मानवंदना दिली. दीक्षित यांचा परिचय साक्षी गाडेकर हिने करून दिला. वैष्णवीची कुलकर्णी हिने देशभक्तीपर गीत सादर केले. सूत्रसंचलन अंगारकी मांडे, ओमकार शिंदे यांनी केले. नेहा गाडे हिने बासरीवर वाजविलेल्या वंदे मात्रम गीताने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

दोन वेळा जेवा आणि निरोगी राहा

१. देवांदिन भुकेच्या दोन वेळा निश्चित करा.
२. त्याच वेळात ५५ मिनिटांपर्यंत जेवा, जे काही आवडेल ते खा.
३. साखरेचे सेवन कमीत करा.
४. रोज ४५ मिनिटे चाला.

मुलांच्या आरोग्यासाठी अभियान

स्थूलपणाची समस्या शालेय विद्यार्थ्यांमध्येही सध्या वाढू लागली आहे. त्यामुळे या मुलांना, विशेषत: त्यांच्या पालकांना जागरूक करण्यासाठी १५ ऑगस्ट